

Văn bản:

CẢM NGHĨ TRONG ĐÊM THANH TĨNH (Tĩnh dạ tứ)

- Lí Bạch -

I.

Tìm hiểu chung

1. Tác giả

Thi Tiên Lí Bạch

- Lí Bạch (701 - 762)
- Là một nhà thơ nổi tiếng thời Đường
- Được mệnh danh là Thi Tiên

2. Tác phẩm

Hoàn cảnh sáng tác: Khi tác giả sống tha hương trong cảnh li loạn.

Thể thơ: Ngũ ngôn tứ tuyệt (cổ thể)

Bố cục:

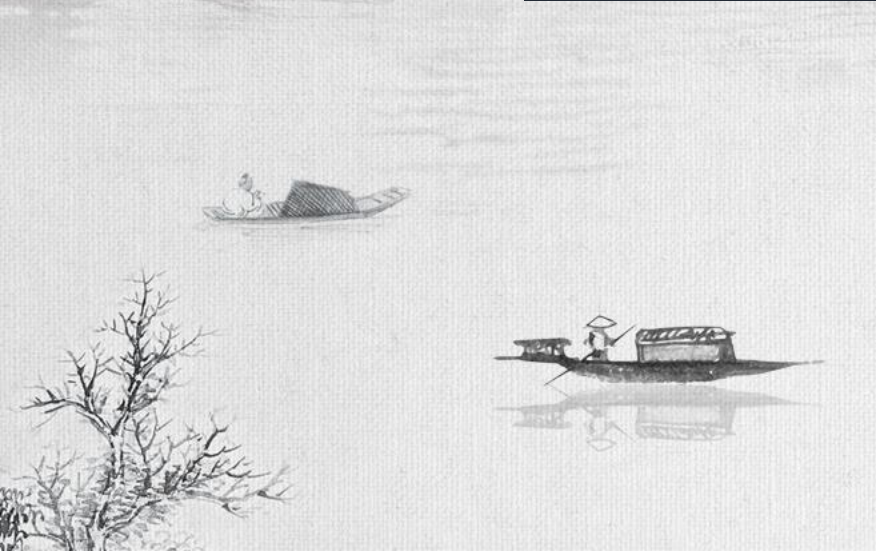
- 2 câu thơ đầu: Cảnh đêm thanh tĩnh
- 2 câu thơ sau: Tâm trạng của tác giả

II.

Độc hiểu văn bản

Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh

(*Tĩnh dạ tứ*)

靜夜思 (nguyên văn chữ Hán)

床前明月光 ,

疑是地上霜。

舉頭望明月 ,

低頭思故鄉。

Tĩnh dạ tứ (Phiên âm)

Sàng tiền minh nguyệt quang

Nghi thị địa thượng sương

Cử đầu vọng minh nguyệt

Đê đầu tư cố hương.

Cảm nghĩ trong đêm thanh tĩnh

(Tĩnh dạ tứ)

- Dịch nghĩa

Ánh trăng sáng đầu giường,
Ngõ mặt đất phủ sương.
Ngẩng đầu nhìn trăng sáng,
Cúi đầu nhớ cố hương.

- Dịch thơ

Đầu giường ánh trăng rọi,
Ngõ mặt đất phủ sương.
Ngẩng đầu nhìn trăng sáng,
Cúi đầu nhớ cố hương.

Phiếu bài tập

Đọc văn bản “Tĩnh dạ tứ” và hoàn thiện phiếu sau

a. Thời gian được miêu tả bằng những từ nào trong văn bản?

.....

b. Theo em, thời gian trong văn bản có thể gợi lên tâm trạng gì của một người xa quê?

.....

c. Theo em, cảm hứng chủ đạo của bài thơ là gì?

.....

d. Em đã bao giờ xa nhà, xa quê hương chưa? Hãy hình dung và kể lại tâm trạng của mình khi đó.

.....

Phiếu bài tập

a. Thời gian được miêu tả bằng những từ nào trong văn bản?

Trăng sáng, sương → Ban đêm

b. Theo em, thời gian trong văn bản có thể gợi lên tâm trạng gì của một người xa quê?

Nhớ quê

c. Theo em, cảm hứng chủ đạo của bài thơ là gì?

Nỗi buồn nhớ cố hương của Lý Bạch

d. Em đã bao giờ xa nhà, xa quê hương chưa? Hãy hình dung và kể lại tâm trạng của mình khi đó.

.....

Vài vần thơ với chủ đề "Vọng nguyệt hoài hương"

1, *Lộ tòng kim dạ bạch*

Nguyệt thị cố hương minh.

(Sương từ đêm nay trắng xoá

Trăng là ánh sáng của quê nhà)

(Đỗ Phủ - Được thư em Xá)

2, *Cộng khan minh nguyệt ưg thủy lệ*

Nhất phiến hương tâm ngũ xứ đồng.

(Xem trăng sáng, có lẽ cùng rơi lệ

Một mảnh tình quê, năm anh em ở năm nơi đều giống nhau)

(Bạch Cư Dị- Từ Hà Nam trải cơn li loạn)

1. Hai câu thơ đầu

Sàng tiền minh nguyệt quang

Nghi thị địa thượng sương

(Ánh trăng sáng đầu giường,
Ngõ mặt đất phủ sương.)

- Mối quan hệ giữa cái tĩnh và cái động

Tĩnh của cảnh vật

Động: sự xao động của tâm
hồn (nỗi nhớ quê hương)

Sàng tiền minh nguyệt quang

Nghi thị địa thượng sương

(Ánh trăng sáng đầu giường,
Ngõ mặt đất phủ sương.)

- Thay thế *sàng* thành *án, trác...* vẫn miêu tả được vẻ đẹp của ánh trăng nhưng không bộc lộ được cảm xúc tác giả.

Từ *ngõ* cho thấy trạng thái lúc đó của tác giả nửa tỉnh nửa mơ

Không thay thế từ khác

Sàng tiền minh nguyệt quang

Nghi thị địa thượng sương

(Ánh trăng sáng đầu giường,
Ngõ mặt đất phủ sương.)

- *Bằng ngôn ngữ cô đọng, súc tích, hai câu thơ đầu đã miêu tả được vẻ đẹp của trăng trong đêm thanh tĩnh và tâm trạng thao thức của thi nhân.*

2. Hai câu thơ sau

Cử đầu vọng minh nguyệt

Đê đầu tư cố hương

(Ngẩng đầu ngắm trăng sáng
Cúi đầu nhớ cố hương.)

- Mối quan hệ giữa cái tĩnh và cái động

Tĩnh của cảnh vật

Động: sự xao động của tâm
hồn (nỗi nhớ quê hương)

- **C**ử / **đ**ầu / **v**ọng / **m**inh / **n**guyệt
ĐT **DT** **ĐT** **TT** **DT**
- **Đ**ê / **đ**ầu / **t**ư / **c**ố / **h**ương.
ĐT **DT** **ĐT** **TT** **DT**

→ Cặp sóng đôi: Cảnh – tình, Trăng – quê.

- Nghệ thuật đối: **C**ử >< **Đ**ê

➔ Tình yêu quê hương sâu nặng và nỗi nhớ nhà da diết.

Hình ảnh thiên nhiên đẹp trong đêm thanh tĩnh cùng với tình yêu thiên nhiên, nỗi nhớ quê hương da diết của một vị khách xa xứ.

- Từ ngữ giản dị, tự nhiên, tinh luyện,
- Xây dựng hình ảnh gần gũi.
- Ý thơ ngắn gọn, hàm súc, cô đọng và chứa đầy nỗi niềm.

Tổng kết

Bài tập: Hãy nối yếu tố Hán Việt trong bài thơ "Tĩnh dạ tứ" với ý nghĩa biểu đạt của yếu tố đó

1. Tĩnh		a/ Ánh sáng
2. Vọng		b/ Nhớ, lo nghĩ
3. Quang		c/ Trông từ xa
4. Tư		d/ Đêm
		e/ Im lặng, yên tĩnh

Trò chơi: Ai nhanh hơn

Bài thơ *Tĩnh dạ tứ* thuộc thể thơ nào?

A. Ngũ ngôn tứ tuyệt

B. Thất ngôn tứ tuyệt

C. Tự do

D. Lục bát

Thể thơ của bài thơ *Tĩnh dạ tứ* cùng thể thơ
với bài nào sau đây ?

A. Qua đèo Ngang

B. Bài ca Côn Sơn

C. Sông núi nước Nam

D. Phò giá về kinh

Nhà thơ Lý Bạch được nhận xét là:

A. Nhà thơ nổi tiếng thời Tống

B. Nhà thơ nổi tiếng thời Đường

C. Nhà thơ nổi tiếng thời Hán

D. Nhà thơ nổi tiếng thời Thanh

Câu 3 và 4 trong bài *Tĩnh dạ tứ* sử dụng
BPNT nào?

A. So sánh

B. Ẩn dụ

C. Hoán dụ

D. Đối lập

Ý nào nói không đúng về đặc sắc nghệ thuật của bài thơ *Tĩnh dạ tứ*?

A. Lời thơ cô đọng, từ ngữ trau chuốt mượt mà, hình ảnh so sánh độc đáo.

B. Lời thơ cô đọng, hàm súc, từ ngữ giản dị mà tinh luyện

C. Sử dụng phép đối rất chĩnh.

D. Rút gọn chủ ngữ trong các câu thơ, tạo nên sức khái quát lớn.

Phương thức biểu đạt chủ yếu trong bài thơ "Tĩnh dạ tứ" là gì ?

A. Tả cảnh ngụ tình

B. Tự sự

C. Biểu cảm

D. Miêu tả

Cảm xúc chủ đạo của bài thơ "Tĩnh dạ tứ" là gì ?

A. Tình yêu thiên nhiên

B. Tình bạn tri kỷ tri âm

C. Tình yêu quê hương

D. Tình yêu đất nước

CÙNG CHIA SẺ

Với lứa tuổi học sinh, chưa bao giờ xa quê hương, em có hiểu được tâm trạng của nhà thơ? Có thêm suy nghĩ, tình cảm, liên hệ gì cho cuộc sống của mình?

Hướng dẫn tự học

Học thuộc bài thơ + Phần ghi nhớ.

Vẽ sơ đồ tư duy về nội dung bài học

Làm BT : Qua “Vọng Lư Sơn bộc bố” và “Tĩnh dạ tứ”, em hiểu gì về tâm hồn và tài năng của nhà thơ Lý Bạch.

Soạn bài : Hồi hương ngẫu thư

HƯỚNG DẪN TỰ HỌC

- Học thuộc bài thơ và phần tổng kết
- Xem trước bài mới:
Ngẫu nhiên viết nhân buổi mới về quê (Hồi hương ngẫu thư)

Tạm biệt các em

